

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, Szerda, 1907. szeptember 25.

215. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

TELEFON 224. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.

Félévre . . . 12 kor. Egy órára . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

PÁRTPOLITIKA.

Ne keressük mindig a kellemest: éljük bele magunkat néhány röpké pillanatra a kormányzó „szerepébe.“ A staffage, amely a tulajdonképpeni szerep és szereplő körül van, meglehetősen csábító; csillogó dekoráció övezi azt a hivatali létlenséget, amelyre a magyar törvények kárhoztatják a fiumei kormányzót. A fiumei politikai tarka-szinpad porondján nehéz szerepe is van a kormányzóknak. Amit mutatnak sok, amit tehetnek semmi s amit várnak tőle az minden. Színész, azaz szemfényvesztő legyen, aki ilyen körülmények közt megállja a sarat s észrevétlenül teheti azt a szemet szűrő kontrasztot, amely a kormányzó nagypipájú és kisdohányu politikája között fennáll.

E szerint a fiumei politikai élet tragikomédiájában a főszereplőnek jutott a legsemmitmondóbb szerep, amely, az előbb mondottak alapján is, már egymaga is annyiban tragikomikus, mert tartalmatlansága mellett nagyon sokat kell mutatnia. Ilyen körülmények közt facconkat kellene meghívunk fiumei kormányzóknak, akik az ő istenadta művészi szellemükkel valaminek tüntethetnék föl a semmit, amit megkísért minden fiumei kormányzó is, de persze nem sok sikert aratva. Ez az igyekezet — nem vehetjük rossz néven, — sőt! — megvan a mi nagyon jóakaratu kormányzóknak is. Adott az isten neki egy üres szerepet, amire éppen csak a facconi-talentum hiányzik. Talán volna „mondani valója“, (maradjunk a színpadi nyelvnél, az ennél a kérdésnél igen, de igen stilszerű) ha magvas szerepet adnánk át neki. A mai körülményekben pedig, amit tehet, csakugyan nem több, mint amit tesz, azaz, végigmarkirozhatja az egész kormányzói életet, látszólag kormányzói teendővel.

Nem egyéb a mostani velencei útja se ennél. Szép is, jó is, de tudjuk, arra való, hogy valamiképp érvényt szerezhessen a kormányzó hírnevének, azaz állásának. Ezt pedig, jó érzéssel vehetjük tudomásul, annak jele, hogy a kormányzó egyebet, pontosabban is tenne munkakörében, ha erre nézve szabad keze és hatalma volna. Ma a tengerjogi kongresszuson szerepel s ha ennek vége lesz, munkakedvének szünetet kell tartania egy újabb kongresszusig. Amit pedig itthon politikailag működhetik, az csupán apró-cseprő pártpolitika.

Ehhez az eszközhöz kénytelen nyulni, ezzel az eszközzel kénytelen experimentálnia. Még nem feledeztük el, hogy Fiuméba jövele alkalmával úgy látta jónak, ha a fiumei politikáját a város leghazafiatlanabb elemével inaugurálja. Ez az experimentuma hatalmas kudarccal végződött, amit nem tulajdonítottunk egyébként, minthogy még nem ismeri az itteni viszonyokat. De azóta már sok viz folyt le a Dunán, megismerhette Fiumét, az ő alkotó ele-

meivel egyetemben s megalkothatta volna magának azt a medert, amelyen haladnia kell. Ha ez a meder csupán passzív magatartásra is kárhoztatja, ahhoz kellene alkalmazkodnia, mert az még mindig jobb álláspont, mint az aktív működés, amely a kormányzó subjektív ténykedése mellett csupán kudarcokat teremthet. A pártpolitika a méltóságához sem illik. Az olyan pártpolitika, amely Fiumében terem.

Mindezeket pedig egyszerűen azért hajtogatjuk, mert kétség nélkül való tudomást szereztünk arról, hogy kormányzói körben azon dolgoznak most, hogy a kormányzó és az autonómpárt között a békét újból megteremtsék. Arról is tudunk, hogy az említett párt nagyon nyakaskodik, s bizonyos feltételeket tartogat markában, amiket, hiedelme szerint, annál biztosabban fogadnak el, mennél tovább tekint haragba borult homlokukkal a kormányzói palotában.

Ez a „béke mozgalom“, mondjuk így: a mi részünkről egy teljesen hitelét veszítette lejárt autonóm pseudo-nagyságban véli fellelni azt a fix pontot, amelynél fogva a kátyuba szakadt békét ki lehet a helyéről mozdítani. Ez a „fix pont“ már egy ideje kezdett nem létezni az egész város szerencsésjére s most „mi akarjuk azt újból forgalomba hozni.“ Majd meglátjuk, mi végre jutunk az ilyen szerencsétlen és elkéseredett kísérletekkel!

A politikából e szerint csak a pártpolitika jut ki a fiumei kormányzóknak. Hasznos állami politikát nem űzhet. A határrendőrségi kérdés örök álmát alussza s vele egyetemben sok más olyan intézmény, amelyeknek a nem létele egymagában véve is szűgyenünkre válik.

Ezek azonban mellékes ügyek; fő a pártpolitika, ami talán azért is szükséges, mert ennek révén politikailag is kidomborodhatik a kormányzó szerepköre. Reméljük azonban, hogy az autonómpárt — nem békül. Attól tartunk azonban, hogy a kormányzóval újabb Canosát járatnak az ő tanácsadói, akik a hivatali működésüket kisdéd pártpolitikai bábáskodásban vélik megelni.

Ebben a millieubon tehát nem lehet valami kényelmes a kormányzó helyzete. Egyrészt nincs hatalma, másrészt pedig bele csábítják olyan haszontalan pártpolitikába, amire eddig csak ráfizetett politikai prestige-ből.

Cirkvenica cáfol. A napokban az egész magyar sajtót bejárta az a hír, hogy Klucsics dr. kerületi főnök és a cirkvenicai községi előjáróság emberei a községi adópénzeket hűtlenül elkezelték, a hadköteleseinek pénzért ntleveleket adtak ki és még a kincstári erőkkel és telkekkel is folytattak bűnös manipulációt. A helyben megjelenő „Novi List“ ma cáfolatot közöl, amely hangoztatja, hogy a cirkvenicai sikkasztásokról közölt hírek valótlanok és rosszakaratu rágalmak.

Ellis Islandon.

Milyen a kivándorlók szigete?
A magyar kivándorlók barátja. — Semsey őrnagy. — Watchorn főbiztos.
Fiumében szerette meg a magyart.

— Saját tudósítónktól. —

Az Egyesült-Államok kapuja Ellis-Islandon nyílik a bevándorlóknak. Kicsi sziget ez a newyorki öböl némi tülzással archipelagosnak nevezhető szigetsorozatjában, oldalvást a Liberty-Islandtól, melyen a minden gigászi mérete mellett is nyomottnak látszó szabadságszobor ércfáklyája lobog az érkezők elé. A természet maga meglehetősen ártatlan Ellis-Island létrehozásában. Jobbára emberkéz rakta vagy szélesbítette tömördek feltöltéssel és nincs rajta helye a természetnek most sem. Néhány cserje és némi pázsit, ez az egész; egyébként pedig elfoglalja a bevándorlási hivatal vöröslő épülete, amely szembe néz a szigetnek legujjabbban feltöltött partján emelkedő és szintén a bevándorlók számára rendelt kórház épületével.

E két ház a mérleg két serpenyője. A kórház tartja az egyensúlyt, hogy a másik serpenyő ne billenjen. A tulsúlyt, azokat a bevándorlókat, akik egészségi tekintetben nem állják meg a vizsgálatot, átveszi és elraktározza a visszaszállítás számára, míg a többiek, akik megütik Ellis-Island mértékét, mehetnek és szétszóródhatnak a szélrózsa minden irányába.

Amíg azonban idáig jutnak, ugyancsak dolgozik a rostáló szervezet: bevándorlási hivatal. A hét minden napján folyik a munka és mindennap ezrekre megy azoknak a száma, akik Ellis-Islandon vizsgálat alá kerülnek; van rá eset, hogy hétezer bevándorlót intéznek el egy napon.

Ez az óriási tömeg természetesen rengeteg hivatalnokai személyzetet igényel, annál inkább, mert a newyorki bevándorlási hivatal nemcsak az odaözönlő sokasággal, de munkájának sokoldalúságával is imponál. Csodálatos műve a központosításnak és a minden részletre kiterjedő gondoskodásnak, ahol a bevándorlót mintegy kézről-kézre adják, egész odáig, míg vasuti jeggyel és podgyász vévénnyel ellátva viszik a vasuti állomásokra.

Mert mindezt Ellis Islandon intézik el, sőt még sokkal többet. Az óriási épület fel van szerelve nemcsak jegyváltó- és podgyászfeladóhivatallal, hanem egy sereg étkezőhelyiséggel, hol a bevándorlók ingyen kapnak ételmet, nyitott és fedett terraszokkal, hol napközben tartózkodnak, sőt hálótermekkel is, melyekben az ott rekedtek éjszakázhatnak és amelyeket mindennap fertőtlenítenek. Nem a legkevésbé érdekes e mellékhelyiségek között a nagy csarnok, melyben utavaló ételmet árulnak a bevándorlóknak. A falakon mindenféle nyelvű felírás figyelmezteti őket, hogy itt sokkal olcsóbban kaphatnak utavalót, mint amennyiben a vasuton kerülne.

A bevándorlási hivatal egész berendezése olyan gondos és figyelmes, hogy kétségtelenül kitetszik: az amerikai államszövetség inkább bizonyos — hogy úgy mondjuk — közömbös humanizmussal, semmint az odatolakodókat lenéző, haragos szemmel tekinti a bevándorlókat és ugyanaz a szellem irányítja a hivatalnokok eljárását is. Szabatosan és szinte gépszerűen szenttelenül dolgoznak, de egyszersmind simán és rázkódtatások nélkül. A bevándorlótól megkövetelik, hogy megfeleljen a törvény

szakaszainak; de minden hebehurgyaság nélkül, komoly emberséggel bántak vele.

Bennünket magyarokat érdekelhet, hogy az egyik ily bevándorlási bíróság elnöke magyar ember. Semsey őrnagy, aki néhány hónap előtt az Egyesült-Államok kormányának megbízásából jött itthon és aki, noha évtizedek óta él Amerikában, mindmáig megmaradt jó magyarnak. Egyébként nem ő az egyetlen, aki Ellis-Islandon barátja és pártfogója a magyaroknak. Társa ebben a *chief-commissioner*, az egész bevándorlási hivatal feje, Roosevelt egyik legbizalmasabb embere: Mr. Robert Watchorn. Kinyilatkoztatta ezt ő maga is, de még bizonyítottabb az a kijelentés, melyet utána tett. Elmondta, hogy megbízást adott, vásároljanak számára egy kis birtokot — a „Tisza” mentén, lehetőleg Szolnok körül, mert ha nyugugalomba vonul, ott akar megpihenni.

A főbiztos magyar barátságának eredetéről különböző legendák keringenek, többek között az, hogy ő is mint bányamunkás kezdte pályáját és magyar munkások társaságában dolgozott, valószínű azonban, hogy a tiszparti pihenés eszméje akkor fogamzott meg benne, mikor hivatalos küldetésben Fiumében járt és utána kissé bebarangolta az országot; de bármint legyen is, bizonyos, hogy attól, akinek álmodozása idejéről, nem pusztán udvarias frázis, ha rokonszenvének ad kifejezést.

Szerencsés találkozás folytán és a főbiztos engedelméből töviről-hegyére megszemlélhettük Ellis-Island berendezését és betekintthettünk szervezetének funkcionálásába. A bejárásban eljutottunk Ellis-Island archivumba is, hol a bevándoroltak lajstromait őrzik. Sűrű sorokban futó állványok emelkednek a plafonig és az állványok rekeszei telve nagy thékákkal, melyekbe a bevándoroltak törzslapjai vannak csoportosítva származás és évszám szerint. Mindenkiről, akinek Ellis-Islandon megadják az engedelmet, hogy a kivándorlóból bevándorolt lehet, kiállítanak egy törzslapot, mely azután sokadmagával felgyűve új meg új kötetekkel tölti meg a polcokat. Magyarország *Austria-Hungary* közös cím alatt szerepel, két helyen is és mindegyik helyen öt-hat rend lajstrom-ozlóppal. A látogatásban mintegy viziója támad a rengeteg tömegnek, melyet e névhalmoz reprezentál és úgy érzi, mintha temetőben járna. Új élet forrásánál, de amely azoknak takad, akikben egy régi világ a halottait látja.

S. E.

Egy urinó öngyilkossága.

A tengerbe vetette magát.

Mentő tengerészek. — Elkésett segítség.

Tegnapelőtt délután 6 óra tájban a petróleum kikötő egyik molójáról a tengerbe vetette magát egy elegánsan öltözött 50—60 éves asszony. A petróleumkikötőben horgonyzó hajók és vitorlások emberei nem vették azonnal észre a dolgot, csak mikor az asszony körülbelül 30 méternyire volt már a parttól, vette észre a „St. Stefano” nevű vitorlás néhány legénye, hogy a vízben egy asszony fúdoklik.

A tengerészek nyomban segítségére siettek és kimentették a már eszméletlen állapotban levő nőt a vízből. A chioggiai tengerészek a kimentett nőt a partra szállították s onnan a „St. Stefano” fedélzetére vitték. Az esetről értesítették a közelben szolgálatot teljesítő révkalauzt, aki a mentőkért és a rendőrségért telefonált. Rövid idő múlva meg is jelent a helyszínen *Vukács* dr. három mentő kíséretében. Az orvos több kísérletet tett az asszony életrekelésére, de már késő volt. Körülbelül egy óra múltán az asszony meghalt.

Az öngyilkos kiletét nem tudta senki. A petróleum kikötőben senki sem ismerte a nőt. Ruháiról ítélve, előkelő urinó lehet. Írást nem találtak nála. Mindössze egy zsebkeendő s egy pénztárca volt a zsebében. A zsebkeendőben ez a monogram: S. C., fölötte egy ötágú nemesi korona. A pénztárcában 5 koronát találtak. Az ékszereket s a többi értékes tárgyakat a rendőrség vette át s a holttestet a temető halottas kamrájába szállította. A holttestet tegnap a rendőrség utasítására lefényképezték és megindították a vizsgálatot az öngyilkos urinó kiletének a megállapítására.

A tenger munkásai.

Akikről megfeledkeztek.

Sok a katasztrófa. — Élet-halál között. — Özvegyek és árvák. — A tengerészeti nyugdíjalap. — Garasos nyugdíjak.

Biztosítsuk a tenger munkásait!

Bizonyosan ide gondol a magyar tengerpartjára jó Mentsik Ferenc miniszteri tanácsosunk, a tengerészeti hatóság volt jeles elnöke, aki azért hagyta itt hivatalát, hogy a kereskedelemügyi minisztérium munkásbiztosítási osztályának főnökségét elfoglalja. Bizonyosan ide gondol a derék tanácsos, amikor új reszortja ügyeit intézi. Abból bizony hiányzik valami, amiről megfeledkeztek, amikor a munkásbiztosítási törvényt meghozták.

A tenger munkásairól a munkásbiztosítási törvényben nem történt semmiféle gondoskodás. A szegény tengerészt, ha baj éri, nincs, aki segítse. Ha pedig elpusztul, akkor vagy teljesen segítség nélkül marad a család, vagy havi öt-hat forint nyugdíjban részesül, ami kapitányok özvegyeinél egy, illetve két forinttal emelkedik, tehát mindössze hét vagy nyolc forintra rug. Most már tisztában lehetünk azokkal, hogy a szegény tengerészek családjai minő nyomorba jutnak, ha elvesztik családfenntartójukat.

Azok a fájdalmas sebek, amiket a „Petőfi”, „Klek”, „Vaskapu” és „Achille” hajók pusztulásai okoztak, még nem hegedtek be teljesen. Még élénken emlékezhetünk ezekre a katasztrófákra, amelyek a magyar tengerészek családjait érték és nem kevesebb mint hatvan családot döntöttek a legnagyobb kétségbeesésbe. Azóta újabb szrenccsétlenségek fordulnak elő, bárha magyar hajó nem került azóta a tengerfenékre. A hajón is sok tengerészt ér könnyebb vagy súlyosabb szerencsétlenség. Ime a szegény *Gotthard* felügyelő minapi esete, amely számtalanszor megismétlődik a világon, anélkül, hogy tudomást vehetnénk a katasztrófákról.

A hajószolgálat nehéz és a mellett veszedelmes is. Veszedelmesebb, mint az ipari munka, ahol stabil helyen, a rendszeren megállapított időben kell dolgozni. A hajón a felváltás rendszere divik, ami szintén megnehezíti a szolgálatot. De főleg az a részletezni a tengerészet átkait és veszedelmeit, amelyek csak akkor szűnnek meg, amikor a kikötőben horgonyoz a hajó s a tengerész elszabadul róla egy néhány pillanatra.

A tengerész mindamelllett rossz anyagi sorsban van. A keresetének legnagyobb részét a család számára kell félretennie. A hajón különben sem költethet. De amikor azután kikötőbe ér, se vége, se hossza a mulatozásnak, szórakozásnak. Így kívánja ezt a megszokott tengerészet, amelynek talán csak ez az egyetlen gyöngye. A hajón az ellátás rossz. Ez különösen a magyar tengerjáró hajókon van így. Miután azonban a kérdés nem ide tartozik, jobb ha máskorra hagyjuk. Itt csak azt akarjuk kimutatni, hogy a tengerész veszedelmes szolgálatáért minő kevés előnyt élvez.

A tengerészek már többször tanakodtak a felett, hogy miképp találjanak olyan hathatós eszközt, amely képes a tenger népet, a tengerészek családját a nehéz munkával járó balcsenek ellen biztosítani. Már 1903-ban a tengerészkapitányok köre magáévá tette a mozgalmat, amelylyel a közönség jótékonygár: támaszkodva sikerült 24.000 koronát összegyűjteni, hogy a hajókatasztrófák alkalmával elpusztult tengerészek családjait segíelyezze. A közönség jótékonygárának ez eredményteljes megnyilatkozása indította rá később a tengerészkapitányok körét, hogy memorandummal forduljon a kereskedelemügyi kormányhoz, azzal a sürgető kéréssel, hogy az akkor tárgyalás alatt lévő munkásbiztosítási törvényjavaslathoz belefoglalja a tengerjáró hajókat is.

Azóta nem kis idő telt el. A kapitányok sürgettek, de választ a mai napig sem kaptak. A törvényjavaslat elkészült, a parlament elé került és törvényerőre emelkedett. A *tengerjáró hajók* azonban ki voltak zárva belőle. A ma-

gas kormány főlegesenek találta a tengerészek támogatását. Azaz mégsem! Talán csak megfeledkezett. Mert nálunk Magyarhonban nagyon feledékenyek a miniszterek. Nálunk, ha valamelyik osztály a maga érdekeit előbbre akarja tolni, ne úgy cselekedjék, mint a tenger munkásai tették. A kérés, az szép dolog, de azt már megszokásból sem szokták teljesíteni. A kérések elintézetlenül ad acta kerülnek. A kiabálás, a követelés már hasznosabb. Ezt pedig nem tették a tengerészek s ezért érte őket a kellemetlen csapás, hogy a törvény nem biztosított az ő részükre semmit.

De azért még mindig nem késő. Csak folytatni kell a megkezdett akciót fokozott erővel.

UJDONSÁGOK.

— **Szerényi Fiumében.** Szerényi József kereskedelmi államtitkár Fiuméba érkezett. Az államtitkár innen Dalmáciába megy, ahol két hetet fog eltölteni.

— **A városi delegációból.** A városi állandó bizottság holnap, szerdán délelőtt Luppis A. F. alpolgármester elnöklésével ülést tart. A napirenden főleg folyó ügyek szerepelnek. A zárt ülésen dönteni fognak a scurignei ut építésének pályázatai fölött.

— **A kereskedelmi és iparkamara** holnap délután 6 órakor Ciotta-utcai palotájának üléstermében ülést tart, amelyen a kormány két kérdését, a debreceni kama a egyik átiratát és az 1908. évi költségtervezetet fogják tárgyalni.

— **Nagy szénszállítmányok.** A Magyarhorvát szabadhajózási társaság „Olga” nevű gőzöse 5000 tonna szénrakományval kikötőnkbe érkezett. A szállítmány egy része a Magyarhorvát hajóstársaságnak, másik része a m. kir. államvasutaknak szól. — A „Noliment” angol gőzös 5200 tonna szenet hozott Hullból. — Az Adria hajóstársaság „Tibor” gőzöse 3618 tonna szénrakományval Cardiffból kikötőnkbe érkezett. A „Noliment” és „Tibor” szállítmányai a m. kir. államvasutak részére szólnak.

— **Térzene.** A városi zenekar ma este 8 és fél órakor térzenét tart az Adamič-téren. A műsor a következő: 1. Profili induló. 2. Meyerbeer: Ábránd az „Ördög Róbert” című dalműből. 3. Lehár: Potpourri „A vig özvegy” operettből. 4. Verdi: az Aida II. felvonásának fináléja. 5. Profili: „Leggerezza” keringő.

— **Ragados betegségek.** A városi egészségügyi hivatalnál e hó 16-tól 22-ig a következő betegségeket jelentették be: vörheny 5, bárányhimlő 1, tifusz 2, trachoma 1. Egy halálesetet ez idő alatt vörheny okozott. Ezeket kivül két vörhenybeteg Szusákról, egy tífuszos beteg pedig Abbaziából hoztak a városi kórházba.

— **A tengerészet segítése Franciaországban.** Franciaország 1907. évi költségvetésében 40.670.000 frank szerepel a hajóépítésnek és hajózásnak nyújtandó állami segély címen. Az előző évben 36.030.000 1905-ben pedig 31.850.000 frank volt e tétel összege. A hajóépítési jutalmak az 1906. április 19-én létrejött törvények értelmében az 1906. évi 2.530.000 frankról az idén 7.670.000 frankra emelkedtek. Az új törvény szerint ugyanis a gőzösök minden tonnájá után 148 frank, a vasból vagy acélból épült vitorlások tonnájá után pedig 95 frank fizetendő az állam részéről. Ezen alapösszeg évről-évre csökkeni fog, úgy, hogy tíz év múlva a gőzösökre 100, a vitorlásoké pedig 65 franka fog alászállani. Az új törvény hatása erősen érezhető a francia tengerészetben. A franciaországi hajógyárakban ez évi július elsején 106.396 tonna volt építés alatt (ebben csak 5 vitorlás szerepel 593 tonnával), míg az előző

év ugyanezen időszakában csak 32,628 tonna. A francia kormány azonban régi kedvelt eszméjét, a vitorlahajózás életrekelését nem tudja megvalósítani. A francia kereskedelmi flotta hordképességben az 1907. év folyamán előreláthatólag 15—20 százalékkal fog emelkedni.

— **Fenicse szinkör.** Holnap este a Stella d'Italia varitársulat kezd meg előadásait a Fenicse szinkörben.

— **Birkózó és torna esték.** A Fiumei Atlétikai Club ezental minden kedden, csütörtökön és pénteken este a gimnázium tornatermében este fél 8 órától birkózó- és tornagyakorlatokat tart Kiss Imre tornatanár ismert magyar bajnok vezetésével.

— **A zálogházban árvereznek.** A fiumei zálogház igazgatósága közhírré teszi, hogy október 17-én délelőtt 9 órakor árverezni fogják azokat a tárgyakat, amelyekre egy év óta nem fizettek kamatot. Az értéktárgyakat az árverés napjáig ki lehet váltani.

TÁVIRAT. ☛ TELEFON.

Mikor folytatják a kiegyezési tárgyalásokat?

Román miniszter a beszercei népgyűlésen.

Mit szól a Lupta?

Luby Géza megint nyilatkozik.

A Dunába ugrott.

Borzalmas gyilkosság.

Mikor folytatják a kiegyezési tárgyalásokat.

Bécs, szept. 24. Itteni politikai körökből szerzett információk szerint a kiegyezési tárgyalásokat aligha folytatják a magyar parlament megnyitása előtt. A két kormány között a tárgyalások során oly nagy konfliktus fejlődött, amelynek elsimítása érdekében újabb tárgyalásokat kell folytatni, s csak ennek sikeres elintézése után lehet szó a kiegyezési tárgyalásoknak újból való felvételéről.

Román miniszter a beszercei népgyűlésen.

Budapest, szept. 24. Politikai körökben nagy feltűnést és megdöbbenést kelt a fővárosi lapoknak az a híre, hogy Sturdza román miniszter a vasárnapi beszercei népgyűlésen állítólag jelen volt s ott álnév alatt tartózkodott. A hír alapján a marostorda vármegyei főispán táviratban kért fölvilágosítást a határrendőrségtől, ahonnan nyomban meg is érkezett a válasz, amely szerint a határrendőrségnél mit

sem tudnak Sturdza miniszter beszercei látogatásáról.

Mit szól a Lupta?

Budapest, szept. 24. A fővárosban megjelenő „Lupta” című lap mai száma kijelenti, hogy Sturdza román miniszternek beszercei látogatása tisztán csak koholmány. A beszercei népgyűlésen mindössze két román képviselő volt jelen: *Vlád Aurél* és *Mihályi Tivadar*.

Luby Géza megint nyilatkozik.

Budapest, szept. 24. Luby Géza szatmárnémeti országgyűlési képviselője újabb nyilatkozatot küldött be egy fővárosi lap szerkesztőségéhez, amelyben kijelenti, hogy ha kilépne a függetlenségi pártból, azt tisztán csak azért tenné, mert nem tudna beleegyezni a kiegyezésnek szóbanlevő formában való megkötésébe. Az általános választói jog megvalósítása őt nem érinti, mivel nem tartja szükségesnek annak életbeléptetését.

A Dunába ugrott.

Budapest, szept. 24. *Horváth Eszter* debreceni nevelőnő, aki ma érkezett Budapestre, az egyik rakodópartról a Dunába ugrott. A közelben álló rendőr észrevette a dolgot s az öngyilkos leányt kimentette a vízből. Félholtan szállították a kórházba. Zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, hogy családi viszálykodás miatt akart megválni az élettől.

Borzalmas gyilkosság.

Szegzárd, szept. 24. A közeli Csök községben borzalmas gyilkosság történt. *Szabó György* gazgálkodó meggyilkolta az édesanyját, mert nem akarta kiadni az örökségét. Szabó a holttestet elásta. Most azonban kiderült a gyilkosság s ez elvetemült gazdálkodót a csendőrség letartóztatta.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmaros Pándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

terít meg felelnek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Elsőrangú divatszabászat

Himmel Ferdinánd Fiume

Via Adria I. sz. Zmaics-ház.

KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.
Mérsékelt árak. ● Kifogástalan szabás.

CIGALE tengeri fürdő
LUSSINPICCOLO mellett.
PROSPERTUS KIVANATRA.

UJ

FÉRFIRUHA TEREM.

FIUME, Corso 7. II. em.

Alulírott, a Wenitzky-féle férfiruha-terem eddigi első szabásza önálló

férfiruha termet nyitottam

Corso 7. sz. alatt (II. emelet).

Tizenöt évi szabászi multam, melyből 4 évet Fiumében és 11 évet Budapest legelső férfiruha termeiben töltöttem, kezdek munkám és zabásom kitünő voltáért. Legújabb valódi angol és hazai szöveteim máris raktáron vannak és kérem a n. é. közönség szives mielőbbi látogatását.

☛ JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK. ☛

Mély tisztelettel

SCHENK LAJOS,
Corso 7. II. em.

BUTOROZOTT SZOBA

utcai 2 ablakos egy vagy két ur részére teljes ellátással — lakás és ellátás összesen havi 45 frtért — azonnal kiadó. — Czim: Via Risorta 62 (rég. szám 365.) I. em. balra.

Francia és olasz

nyelvet olesón tanít kitünő módszerrel bíró kisasszony. Czim: Piazza del Mercato Coperto 2. sz. III. em. balra.

Gépápoló

lehetőleg tanult lakatos, azonnali alkalmazást talál a Kőbányai polgári serfőző fiumei jéggyáránál, Via Ciotta 18.

KALOGÉN

BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

A
„De la Ville“

kávéházban

☛ ma és minden este ☛

BARCA JENŐ

kaposvári jeles cigány zenekara

hangversenyez.

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szápáry rakpart
az Adria-palota mellett.

☛ VENDÉGSZOBÁK OLCSÓ ÁRBAN. ☛

A FIUMEI NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Fiume, Via Andrássy I. szám, I. emelet,

elfogad takarékbetéteket takarékkönyvecskékre, tiszta 4% kamatozás mellett.

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELLENEBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt **uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.**

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, napoként hozatok valódi bécsi virstliket és azokat helyiségemben melegen is folszolgálom.

Stajer hizlalt baromfiak, kacsák, libák, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfözde sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre esapról mérve, palacsörét jégbe hűtve palackokban is árusítom Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít **KUHN GYULA.**

Szent-István vedjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

Pension Jeanette

LOVRANA.

Elsőrangú ház a moló közvetlen közelében, nagy árnyas kerttel, mely a tengerpartig terjed.

Balkonos szobák tengeri kilátással.

Saját tengeri fürdő. Mérsékelt árak. Kitűnő konyha.

Magyar tulajdonos: Ódor Kálmán.

BRISTOL PENSIÓ

és

RIVIERA PENSIÓ

LOVRANA.

Gyönyörű fekvésű épületek, szép kertekkel. Szobák tengeri kilátással. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.

— Minden szükséges kényelem. —

PROSPEKTUS.

LOVRANA

(Abbazia mellett)

— KÖNIGSVILLA —

elsőrangú szálloda, kávéház és étterem. Elegáns szobák, gyönyörű tengeri kilátással. Kitűnő konyha.

Magyarok kedvenc lakhelye.

Tulajdonos: HERMANN TERÉZ.

Tivoli Szálloda és Pensio

lői-ben, Abbaziától 10 percznyire

Gyönyörű, kiránduló hely uzsonákra. Naponta friss halak magyar gulyás és sült iba.

Ugyanott szobák is kaphatók gyönyörű tengeri kilátással.

— Jutányos árak. —

Tulajdonos: BARTH G. E.

A FIUMEI

Néptakarékpénztár

(Pučka Štedionica)

FIUME, Riva Szápary 1. — Alapított 1873.

Takarékbetétek elfogadása és visszafizetése előzetes felmondás nélkül; különleges esetekben az alapszabályok 39 §-ának alkalmazásával.

Folyószámla letétek és hitelnyújtások.

Előlegek értékpapírokra, árukra s más értékekre.

Váltószámla 3, esetleg két jó aláírásra 3 hónapig terjedő időre.

Jelzálogkölcsonők ingatlanokra az érték feléig.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Trbojević G.

ujjonnan megnyitott papír és könyvkereskedése

Fiume, Via Molo, a szerb ortodox hitközség épületében.

Ajánlja dus raktárát könyvekben, hangjegyekben, mindennemű papíráruban, író- és rajzszerkeben, üzletikönyvekben és finom albumokban.

A zágrábi papirgyár lerakata.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

ELEFÁNT VÉDJEGY

A vegyi tisztaságért a gyár kezekedik.

—————

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcekkék és szépitőszerek, stb. stb.

Csizmás Demeter

fiumei első magyar fodrász

VIA ADAMICH 2., az Európa szállodával szemben.

készít mindennemű hajmunkát jutányos áron, úgy mint parókat, hajfonatot és mindenféle hajdizst.

Bel- és külföldi illatszerek, a legjobb hajhullás és korpaképződés elleni szerek kaphatók.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház) naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-6.

Minden műtetet fájdalom nélkül személyesen végez el.

Fogházak, arany-ezüst és porcellán-plombirozas. Aranykoronák; szájpadlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérsékeltben részesülnek.

A magyarok legkedveltebb pensiója és étterme a

SLATINA

étterem és pensio

— ABBAZIABAN —

szemben a Slatina fürdővel.

Gyönyörű árnyas kert. — Kitűnő konyha. —

Tiszta italok. — Mérsékelt árak.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács I. magyar vendégloje

ABBAZIA

a Bellevue és Auge Gottes között.

Hideg és meleg étkek.

— FRISSEN CSAPOLT SÖR. —

MÉRSÉKELT ÁRAKI

Hotel Pension Herkules

ABBAZIA.

Modern kényelemmel berendezett ház a molóval szemben. — Hires konyha. Családok részére mélyen leszállított árak.

E lapra hivatkozók kedvezményben részesülnek.

Tulajdonos: Wilsch Albert.

Friedrichshof

Szálloda és Villa Heim

ABBAZIA.

Gyönyörű árnyas kert és bekerített saját tengeri fürdővel.

Modern berendezés. — Egész even át nyitva

Tulajdonos: HEIM F.,

a fiumei Deák szállónak 20 év óta tulajdonosa.

Lovranában

(Abbazia közvetlen közelében)

a „QUARNERO” szállodát

és PENSIÓT

LATOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.

Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitűnő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással. Remek terrász.

Mérsékelt árak. — Fürdők a házban.

Családok részére nagy engedmény.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűviz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, úgyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérbajokban, továbbá elkövéredés, szívelhájásodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdeganat, cukorbetegség, aranyér, csúz- és köszvényénél, vérbőségnél s egyéb belső szervezeti bajokban. — Főszéküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. Kapható minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, Fiumében Heim F.-nél, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

NYOMATOTT A T. NYOMDÁBAN, FIUME.